

Euroopa metsaomanike Viini deklaratsioon uue ELi metsastrateegia aastani 2030 kohta

Euroopa metsade säästev majandamine on näide üleilmsest edust. Euroopa metsad pakuvad ühiskonnale, keskkonnale ja majandusele väga mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid. Veelgi enam, mets on tähtsaim tegur biomajanduses, mis on kliimamuutustega võitlemise võti.

16. juulil esitles Euroopa Komisjon uut ELi metsastrateegiat aastani 2030. Strateegias on liikmesriikide ja Euroopa Parlamendi poolseid ettepanekuid arvestatud äärmiselt vähesel määral. Pealegi on 16 miljoni metsaomaniku vajadusi ja ootusi suures osas ignoreeritud. Samal ajal on ühiskonna ees seisvaid keerulisi probleeme nagu globaalsed kliimamuutused ja säästlikkuse kriis võimalik lahendada üksnes koostöös metsaomanikega.

ELi metsastrateegia aastani 2030 muudab märkimisväärselt praegust tasakaalu multifunktsionaalse metsa sotsiaalmajanduslike ja ökoloogiliste funktsioonide vahel, keskendutakse peaaegu täielikult keskkonnaprobleemide lahkamisele. Tundub, et majanduslikest aspektidest vaadatakse praktiliselt üle, mis seab ohtu Euroopa metsade ja metsanduse pikaajalise elujõulisuse. Kavandatud tegevuste tulemusena kaotab mets kui paljude metsaomanike sissetulekuallikas oma väärtuse. Seetõttu tuleb võtta uus poliitiline seisukoht kaasates metsaomanikke ja -majandajaid algetapist alates kui võrdseid osalejaid strateegia rakendamisel ja kõikides asjakohastes protsessides.

Euroopa metsaomanike ja -majandajate esindajatena nõuame alljärgnevate punktide täiel määral arvesse võtmist kui eeldust kõikide järgnevate sammude tegemiseks ELi metsastrateegia aastani 2030 rakendamisel:

1) Faktidega arvestamine

Oleme pühendunud kliima ja elurikkuse kaitsmisele. Euroopa metsapindala on alates 1990. aastast suurenenud 14 miljoni hektari ja puiduvarud 8,3 miljardi tihumeetri võrra. Enamik elurikkusega seotud parameetreid on paranenud. Meie, euroopa metsaomanikud ja -majandajad, oleme paljude teiste sektorite ja maakasutustega võrreldes teinud omal kulul märkimisväärsed edusamme.

Metsaomanike ja -majandajate eelnevaid saavutusi ühiskonnas, keskkonna ja majanduse valdkonnas tuleb tunnustada. Me ei soovi, et meilt võetaks võimalus kasutada oma rikkalikke teadmisi ja kogemusi säästva metsamajandamise praktiseerimisel ega nõustu, et meid diskrimineeritakse bürokraatia suurendamise, ebavajalike piirangute ja ühemõtteliste kitsenduste kaudu.

2) Kliima tegelikule kaitsmisele keskendumine

Koheselt tuleb vastu seista kliimamuutustele, loobudes nafta, kivisöe ja gaasi kasutamisest. Energia tootmisel tuleb üle minna taastuvallikate kasutamisele ning kiirendada üleminekut biomajandusele. Taastuva toormaterjaliga, milleks on puit, rajavad Euroopa Liidu metsad kõige tähtsama aluse nende eesmärkide täitmiseks. Seetõttu tuleb tunnustada aktiivset säästvat metsamajandamist kui võtmekomponenti ELi metsastrateegia täitmisel. Metsaalade kasutusest kõrvale jätmine ja metsamajanduslike tegevuste piiramine võib

kliima- ja elurikkuse kriisi lahendamisele kaasa aidata üksnes väga lühiajaliselt ning peab põhinema lepingulisel looduskaitsele.

Selleks, et toetada läbimurret kõikehaaravas biomajanduses, tuleb tagada suure metsapotentsiaali edasine kasutamine. Säästlikku puidutootmist ei tohi takistada, sest oleme osa üleilmsest konkurentsist ja sellised tegevused piiravad ka teiste metsateenuste pakkumist.

3) Tasuv toimimine

Meie metsaökosüsteemid pakuvad ühiskonnale arvukalt teenuseid. Mets ei ole üksnes populaarne puhkeala, vaid kaitseb ka looduslike ohtude eest, puhastab õhku ja vett ning annab märkimisväärset toormaterjali – puitu. Kliimakriisi tõttu muutub kõikide nõutavate ökosüsteemiteenuste tasuta osutamine järjest raskemaks.

Kui ühiskond nõuab meilt erilisi ökosüsteemiteenuseid, tuleb nende eest õiglaselt tasuda. Esikohal peaksid olema lepingulised lahendused, reguleerivad direktiivid jääksid pigem erandiks. Varade ja sissetuleku kaotus tuleb täielikult kompenseerida korralike finantsvahenditega.

4) Kogemustega arvestamine

Metsamajandamist Euroopas iseloomustab kõrgetasemeline professionaalne põlvkondi ühendav kompetents nii oskusteabe kui ka kogemuse osas ning erinevate elupaikade suur elurikkus. Liikmesriikide metsapoliitikates on aastakümneid arvesse võetud piirkondlikke, sotsiaalseid ja tehnilisi tingimusi ning metsade väärtust metsamajandajatele, keskkonnale ja rahvale.

Seetõttu tuleb ELi metsastrateegiaga seonduvates kõikides järelmeetmetes arvesse võtta Nõukogu 2019. a. 11. novembri ja 15. aprilli järeldusi. Eriti tuleb asjakohaselt arvestada meie, metsaomanike, metsamajandajate, ja meie organisatsioonide tehnilist pädevust ja valdkondlikku kogemust metsamajandamist otseselt mõjutavate õigusaktide, määruste ja teiste meetmete väljatöötamisel. Eelkõige kehtib see ELi metsastrateegiaga seonduvate kavandatavate poliitiliste menetluste kohta.

5) Tulevikku sobivate metsade kujundamine

Kliimasse sobivad metsad on elulise tähtsusega tuleviku Euroopa ühiskonnas nii majanduslikust, sotsiaalsest kui ka keskkonna seisukohast lähtuvalt. Euroopa metsaomanikud vastutavad tulevaste majanduslike ja ökoloogiliste muutuste aktiivse läbiviimise eest ja etendavad selles protsessis tähtsaimat rolli. Selle rolli täitmiseks on vaja asjakohast õiguslikku raamistikku, rahalist toetust ja kindlust, et omandist on võimalik saada majanduslikku sissetulekut. Seda on nimetatud ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

Metsaomanikena oleme igapäevase pühendumise ja raske tööga valmis tuleviku ja tulevaste põlvete jaoks metsa eest hoolt kandma. See aga tähendab, et meile tuleb tagada õigus oma vara vabalt kasutada ja käsutada ning oma tööd teha.

6) Edukaks osutunud süsteemide tugevdamine

Vaatamata kliimamuutuste jätkuvatele mõjudele on Euroopa metsad heas seisukorras ja arenevad jõudsalt, nagu on kinnitanud ka rahvusvahelised ja riiklikud seire- ja aruandlussüsteemid. See on säästva metsamajandamise tulemus, põlvkondadevaheline mõtteviis ning metsaomanike ja -majandajate edukaks osutunud teadmised ja oskused keeruliste metsaökosüsteemide alal. Edasine areng peab põhinema kõikidel deklaratsioonidel ja otsustel, mis on seotud siiani tunnustatud ja allkirjastatud FOREST EUROPA protsessiga (endine MCPFE).

Säästev aktiivne metsamajandamine, nii nagu see on defineeritud FOREST EUROPA protsessis, peab jätkuvalt olema kõikide kavandatavate käsitluste ühiseks jooneks, et tulevikus oskuslikult täita erinevaid ja mitmekülgseid metsaga seotud ülesandeid.

7) Pädevuse austamine

Euroopa Liidus on metsad sama erinevad nagu tema piirkonnad ja paigad. Liikmesriikidel lasub poliitiline vastutus ja pädevus nende metsade ja metsadega seotud inimeste ees, mistõttu peavad liikmesriigid kõik metsaga seotud otsused vastu võtma kooskõlas olemasolevate rahvuslike õigusaktidega, mis põhinevad piirkondlikul ja kohalikul tehnilisel pädevusel.

Metsaga seotud ELi poliitika on vaieldamatult seotud subsidiaarsuspõhimõttega. Liikmesriikide pädevust selles valdkonnas tuleb austada ja subsidiaarsuspõhimõtet reaalselt järgida, mitte ainult kirjalikult vormistada. See on ainus viis, kuidas EL saab eksisteerida vastavalt oma motole "Ühinenud mitmekesisuses".

Käesoleva deklaratsiooni kinnitasid 4. oktoobril 2021. a. Viinis toimunud uue ELi metsastrateegia aastani 2030 alasel Euroopa metsaomanike konverentsil osalejad.

Osalenud riigid:

Austria // Horvaatia // Tšehhi Vabariik // Eesti // Soome // Prantsusmaa // Saksamaa // Ungari // Läti // Leedu // Norra // Poola // Rumeenia // Sloveenia // Hispaania // Rootsi

Osalenud ELi organisatsioonid:

CEPF // COPA-COGEKA // ELO // EUSTAFOR // FECOF // USSE